

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI
W ZESPOLE SZKÓŁ LEŚNYCH W ZAGNAŃSKU
ROK SZKOLNY 2015/2016

1. Wychowanie i profilaktyka w szkole - wprowadzenie

A) Wstęp

Szkolny program profilaktyki w Zespole Szkół Leśnych w Zagnańsku zawiera szeroką ofertę oddziaływań profilaktycznych skierowanych do uczniów, nauczycieli, rodziców oraz społeczności lokalnej.

Szkolny Program Profilaktyczny został opracowany przez zespół wychowawczy w składzie: mgr Łukasz Ubożak – przewodniczący zespołu, mgr Izabela Cholewińska, mgr Ewa Makuch, mgr Bogdan Dziedzic, mgr Andrzej Gołda, mgr Marzena Błaout, mgr Grażyna Baran.

Program profilaktyki w Zespole Szkół Leśnych w Zagnańsku oparty jest na następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej - art. 72;
- Konwencja o Prawach Dziecka - art. 3, 19;
- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. ;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 8 kwietnia 2010 r. Ustawa z dnia 09 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Dz.U. 2012 poz. 977
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 01 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych oraz ramowego statutu tych poradni
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. (Dz. U. Nr. 26, poz. 226)

B) Podstawowe pojęcia

Według założeń pedagogiki humanistycznej **wychowanie** to proces wspomaganie wychowanka w rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w czterech podstawowych sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej. Tak rozumiany kontakt wychowawczy angażuje dwie osoby: wychowawcę oraz wychowanka, pozostające w osobowej relacji i współdziałające w osiągnięciu celów wychowawczych.

Profilaktyka to proces wspomaganie człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników, które blokują prawidłowy rozwój, zaburzają zdrowy styl życia (w literaturze określonych jako zachowania ryzykowne). Profilaktyka w odniesieniu do dzieci i młodzieży winna wynikać ze świadomości zagrożeń prawidłowego

procesu wychowawczego. Dlatego ważne jest wyodrębnienie działań profilaktycznych i budowanie szkolnego programu profilaktyki.

Istota działalności wychowawczej i działalności profilaktycznej wskazuje, że:

- są to odrębne procesy, różniące się głównie celem, do którego zmierzają,
- są jednak ściśle ze sobą powiązane. Z jednej strony, bowiem wychowanie pełni rolę nadrzędną, nadającą profilaktyce sens. Z drugiej zaś strony profilaktyka, poprzez swoje działania zapobiegawcze i korekcyjne, tworzy warunki do sprawnej realizacji procesu wychowawczego,
- mają też wspólny obszar:
 - wzbogacają konstruktywne i skuteczne działania wychowawcze o treści profilaktyczne, kiedy stwierdzamy ich nieskuteczność lub ograniczoną skuteczność,
 - wychowawcy są świadomi, że cele wychowawcze nie są osiągalne, nie ma efektów dotychczasowej pracy,
 - jesteśmy świadomi zagrożeń zarówno wewnątrzszkolnych, tkwiących w szkole i poza szkołą.

Charakter działań profilaktycznych może być różny w zależności od potrzeb osób, do których jest kierowany.

Populacje dzieci i młodzieży możemy podzielić na grupy:

- a) **niskiego ryzyka** - należą tu osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych, są przed inicjacją. Do tej grupy niskiego ryzyka skierowana jest **profilaktyka pierwszorzędowa** polegająca na promocji zdrowia i zapobieganiu zagrożeniom poprzez budowanie i rozwijanie umiejętności radzenia sobie z wymogami życia, jej celem jest odroczenie inicjacji.
- b) **podwyższonego ryzyka** - należą tu osoby, które mają już za sobą pierwsze próby zachowań ryzykownych. Do tej grupy ryzyka skierowana jest **profilaktyka drugorzędowa** (wczesna identyfikacja), która ma na celu ujawnianie osób przejawiających pierwsze objawy zaburzeń oraz pomagać im w zrozumieniu istoty problemów i wycofaniu się z dysfunkcji .
- c) **wysokiego ryzyka** - należą tu osoby o utrwalonych zachowaniach ryzykownych. Do tej grupy ryzyka skierowana jest **profilaktyka trzeciorzędowa** rozumiana jest jako interwencja po wystąpieniu dysfunkcji. Ma ona na celu:
 - przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego,
 - umożliwienie osobie objętej terapią i rehabilitacją powrotu do społeczeństwa.Należą tu działania ściśle terapeutyczne, rehabilitacyjne i resocjalizacyjne.

W szkole może być realizowana profilaktyka pierwszorzędowa, której zadaniem jest przeciwdziałanie zagrożeniom, wspieranie procesu wychowania oraz identyfikacja osób będących w grupie podwyższonego ryzyka. Pomoc osobom zagrożonym i uzależnionym przynależy specjalistycznym placówkom, m. in. poradniom psychologiczno-pedagogicznym, ośrodkom socjoterapii, poradniom zdrowia psychicznego itp.

2. Diagnoza psychospołeczna środowiska szkolnego – diagnoza zagrożeń

A) Środowisko szkolne - zasoby i braki

W Zespole Szkół Leśnych w Zagnańsku uczy się 115 uczniów, w tym 100 mieszka w przyszkolnym internacie. Szkoła dysponuje dobrą bazą lokalową, zapleczem do uprawiania sportu, z racji swego położenia posiada dobre warunki do uprawiania turystyki i rekreacji.

Braki w zasobach to:

- Niewystarczające wsparcie finansowe i merytoryczne ze strony władz oraz innych instytucji dla działań profilaktycznych, mała ilość nauczycieli przeszkolonych w zakresie programów profilaktycznych, trudności w kontaktach z rodzicami z racji odległych miejsc zamieszkania i pauperyzacji społeczeństwa.

B) Przyczyny zachowań ryzykownych w świetle literatury

Z perspektywy psychospołecznej u młodzieży w wieku 15 - 20 lat dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, wzrasta liczba i jakość nowych doświadczeń osobistych i społecznych, a okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Okres dojrzewania można podzielić na różne stadia rozwojowe.

Wśród nich możemy wyróżnić dwie fazy:

- pełną adolescencję (orientacyjnie: między 12 a 17 rokiem życia) nasila się tendencja do uniezależnienia od rodziców. Przy podejmowaniu decyzji ważniejsi stają się rówieśnicy. Następują gwałtowne zmiany w sferze życia emocjonalnego (intensywne i labilne). Pojawia się arogancja, buntowniczość i lekceważenie autorytetów. Wzmacniają się mechanizmy obronne, doskonali racjonalizacja, intensyfikuje wymiar życia heteroseksualnego;
- późną adolescencję (orientacyjnie między 17 a 20 rokiem życia) następuje konsolidacja życia psychicznego, zakończeniu ulega proces identyfikacji psychoseksualnej, dalszej przebudowie ulegają relacje z rodzicami i rówieśnikami a ich celem jest dążenie do pełnego partnerstwa.

Mówiąc o dojrzewaniu jako drodze do dorosłości, wskazuje się na kilka podstawowych celów, jakie młody człowiek osiąga w tym okresie życia. Są to:

- doświadczenie fizycznej dojrzałości seksualnej.
- rozwijanie własnej tożsamości,
- kształtowanie zobowiązań społecznych,
- uzyskanie autonomii,
- wyrastanie z egocentryzmu,
- reorganizacja systemu wartości.

Okres dojrzewania nie jest biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. W tej fazie życia młodzi ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, wypełniają nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają osoby dorosłe a zwłaszcza rodzice i nauczyciele.

Wszelkie niedostatki w procesie wychowania przejawiające się w uniemożliwieniu wychowankowi konstruktywnego zaspokajania potrzeb rozwojowych, prowadzą w konsekwencji do zaburzeń w jego zachowaniu. Są to wszystkie zachowania odbiegające od powszechnie przyjmowanych norm społecznych, prawnych, obyczajowych i zdrowotnych. Zalicza się do nich używanie alkoholu i innych środków odurzających, przedwczesne stosunki seksualne, agresję wobec otoczenia i wobec siebie, brak poczucia sensu życia, niewłaściwą dietę.

Używanie środków odurzających jest jednym z zachowań, jakie pomagają nastolatkom (ich zdaniem) radzić sobie z przeżywanymi trudnościami rozwojowymi.

Najczęstszymi przyczynami sięgania młodzieży po środki odurzające są:

- niedojrzałość emocjonalna i psychoseksualna, związane z dużymi wahaniami nastroju, podatnością na załamania, trudnościami identyfikacji psychoseksualnej, frustracjami wynikającymi z podejmowania odpowiedzialnych ról społecznych;
- nastawienie narcystyczne, przejawiające się w koncentracji na własnych przeżyciach i doznaniach, prowadzące do bolesnego przeżywania rozbieżności między własnymi opiniami a percepcją otoczenia;
- słaby system kontroli wewnętrznej, współwystępujący z negatywizmem i buntem wobec kontroli zewnętrznej, prowokujący podejmowanie działań nieprzemyślanych i ryzykownych;
- wygórowane wymagania wobec siebie i otoczenia oraz oczekiwanie natychmiastowego zaspokajania swoich potrzeb;
- destrukcyjna rozbieżność między ambicjami, celami i oczekiwaniami osób znaczących, a realistycznymi możliwościami i faktycznymi osiągnięciami;
- trudności w kontaktach interpersonalnych z jednoczesną silną potrzebą przynależności i zainteresowania ze strony otoczenia;
- duże napięcie wewnętrzne, niepokój, niska tolerancja na frustracje i współwystępujące z tym mechanizmy obronne;
- silna potrzeba poznawcza, prowadząca do poszukiwania silnych wrażeń i eksperymentowania z tym, co nowe i nieznanne;
- kryzysy egzystencjalne oraz brak poczucia sensu życia.

Do głównych przyczyn zachowań problemowych uczniów takich jak agresja, wulgaryzmy, brak kultury osobistej, wagary, brak zainteresowania nauką należy zaliczyć:

- brak umiejętności radzenia sobie z życiem,
- brak kontaktu z rodzicami,
- potrzeba znalezienia sobie miejsca w grupie, chęć zaimponowania,
- negatywne wzorce w mediach,
- bunt przekora wobec dorosłych,
- odreagowywanie emocji,
- uległość wobec presji grupy, rówieśników,
- lenistwo,

B) Diagnoza zagrożeń i zachowań ryzykownych wśród uczniów.

Kontynuując realizację SzPP oraz uwzględniając wnioski z badań ewaluacyjnych uzyskane w ubiegłym roku szkolnym, wyłoniono 3 obszary problemowe, w których zaplanowano różnorodne działania profilaktyczne, są to:

- niebezpieczeństwo uzależnienia od alkoholu, narkotyków, nikotyny,
- agresja i przemoc rówieśnicza, niska kultura zachowania, wulgaryzmy,
- lekceważenie obowiązku szkolnego, wagary, brak motywacji do nauki i niskie potrzeby edukacyjne uczniów,

Szkolny Program Profilaktyki ZSL w Zagnańsku jest uzupełnieniem programu wychowawczego szkoły, dostosowany do warunków szkoły i wieku rozwojowego uczniów. Odpowiada na realne problemy oraz zagrożenia pojawiające się w szkole, i w środowisku. Zawiera treści i wytyczne potrzebne do

zrealizowania kierunków polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2013/2014, określony przez Ministra Edukacji Narodowej. Program jest zgodny z aktualnym stanem wiedzy z zakresu psychologii społecznej i rozwojowej. Wykorzystuje wiedzę dotyczącą sprawdzonych strategii, form i metod oddziaływania. Szkolny program profilaktyki kierowany i nadzorowany jest przez pedagoga szkolnego.

W szkole będzie realizowana profilaktyka pierwszorzędowa, której zadaniem jest przeciwdziałanie zagrożeniom, wspieranie procesu wychowania oraz identyfikacja osób będących w grupie podwyższonego ryzyka. Natomiast pomoc osobom zagrożonym elementami niedostosowania społecznego i uzależnionym będzie opierać się na kierowaniu oraz wskazywaniu prawnym opiekunom specjalistycznych placówek, m.in. poradni psychologiczno-pedagogicznych, ośrodków socjoterapii, poradni zdrowia psychicznego itp. Postępowanie będzie przebiegać zgodnie z procedurami postępowania zatwierdzonymi w Zespole Szkół Leśnych w Zagnańsku.

I. Faza identyfikacji

1. Identyfikacja niepokojących objawów.

Szkolny Program Profilaktyki ma spowodować zmiany ilościowe i jakościowe w środowisku uczniowskim, a także wykreować nowy model życia człowieka komunikatywnego, bez uzależnień, kreatywnego umiającego panować nad swoimi emocjami, dlatego tworzenie Programu Profilaktycznego wymagało określenia obszarów problemowych i dostosowania do nich konkretnych, zaplanowanych działań. Podstawowym celem badań było zebranie wiarygodnych informacji dotyczących funkcjonowania młodzieży w szkole, ze szczególnym zwróceniem uwagi na pojawianie się zachowań destruktywnych i patologicznych. W celu identyfikacji niepokojących objawów korzystano z następujących narzędzi:

- dokumentacja dotycząca interwencji wychowawczych – dokumentacja pedagoga szkolnego i wychowawców,
- wpisy do dzienników szkolnych,
- dokumentacja osiągnięć szkolnych
- dokumentacja frekwencji,
- obserwacje zachowań uczniów
- wywiady z wychowawcami klas, nauczycielami,
- badania ankietowe przeprowadzone wśród uczniów,
- ewidencja kontaktów z rodzicami,
- wywiady i rozmowy z rodzicami

2. Werbalizacja problemów szkolnych

Na podstawie analizy niepokojących objawów dokonano werbalizacji problemów występujących w szkole, wyznaczono obszary problemowe:

Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań problemowych:

a) Związane z sytuacją rodzinną

- niewłaściwe postawy rodzicielskie,
- niewłaściwa pozycja dziecka w rodzinie,
- nieprawidłowa atmosfera życia w rodzinie,
- konflikty rodzinne,
- niski status materialny rodziny

b) Związane z sytuacją szkolną

- trudności w nauce,
- niska motywacja do nauki,
- niewystarczająca pomoc w nauce

c) Związane z grupą rówieśniczą

- ograniczone doświadczenia społeczne,
- brak umiejętności społecznych (empatia, komunikacja)

Czynniki osobowościowe

- problemy emocjonalne,
- niskie poczucie własnej wartości,
- niesprecyzowane cele życiowe,
- brak umiejętności radzenia sobie z problemami

II. Określenie celów, do których program ma zmierzać

Na podstawie diagnozy (obserwacji, rozmów, wywiadów środowiskowych, dokumentacji szkolnej, przeprowadzonych ankiet) sformułowano następujące strategie:

- motywowanie do podejmowania konstruktywnych osobistych postanowień przez uczniów,
- aktywizowanie systemu wartości przeciw zachowaniom dysfunkcyjnym,
- dostarczanie wiedzy o konsekwencjach zachowań ryzykownych,
- uczenie alternatywnych sposobów przeżywania codziennego życia,
- naukę odmawiania w sytuacji presji społecznej,
- uczenie wartości i norm społecznych,
- ścisłą współpracę z rodzicami, pedagogizację rodziców na wywiadówkach szkolnych

Na bazie powyższych strategii zostały wyłonione do realizacji następujące cele:

- zapobieganie problemom adaptacji uczniów klas pierwszych,
- przeciwdziałanie problemom związanym z integracją na różnych poziomach nauki w szkole,
- zapobieganie trudnościom i niepowodzeniom szkolnym,
- doskonalenie komunikacji interpersonalnej,
- zapobieganie problemom związanym z okresem dorastania,
- zapobieganie (przeciwdziałanie) zjawiskom przemocy,
- radzenie sobie ze stresem,
- profilaktyka uzależnień,
- działania z zakresu wychowania prorodzinnego,
- działania w zakresie edukacji prozdrowotnej,
- działania skierowane do rodziców, opiekunów,
- działania skierowane do nauczycieli

III. Struktura Szkolnego Programu Profilaktycznego.

Celem szkolnego programu profilaktyki jest przygotowanie młodego człowieka do dokonywania wyborów takich, które by nie szkodziły innym i jemu samemu. Program ma pomóc młodzieży w kształtowaniu siebie jako dorosłego człowieka świadomego swoich wyborów, szanującego siebie i innych. Szkolny program profilaktyki będzie realizowany następującymi metodami:

- lekcje wychowawcze tematyczne,
- wplatanie treści profilaktycznych w codzienne życie szkoły,
- spotkania z rodzicami,
- prelekcje,
- warsztaty,
- spotkania edukacyjno- profilaktyczne,
- codzienne reagowanie stosownie do sytuacji,
- rozmowy indywidualne,
- organizowanie różnych spotkań ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką,
- organizowanie zajęć warsztatowych dla uczniów, nauczycieli i rodziców,
- wyjazdy na wycieczki klasowe,
- zajęcia pozalekcyjne

II. Spodziewane efekty podejmowanych działań w zakresie profilaktyki:

a) Uczniowie - zmiany w postawach, wiedzy i zachowaniu:

- wyeliminowanie zachowań agresywnych,
- wyćwiczenie prawidłowych reakcji w sytuacji zagrożenia,
- nabycie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów,
- poprawa w relacjach uczeń- uczeń, uczeń- nauczyciel, uczeń-rodzic,
- podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa w szkole,
- wolność od nałogów,
- wzrost poczucia własnej wartości, umiejętność dokonania samooceny,
- podniesienie poziomu świadomości występujących zagrożeń i sposobów zapobiegania im,
- poprawa kultury zachowań i kultury języka,
- zdobycie umiejętności dokonywania wartościowych i sensownych wyborów w życiu

b) Rodzice

- poszerzenie wiedzy dotyczącej prawidłowości rozwojowych dziecka,
- poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń w środowisku lokalnym,
- rozbudzenie czujności rodziców dotyczącej zażywania środków zmieniających świadomość,
- wyposażenie w materiały edukacyjne i informacyjne o uzależnieniach i zdrowym stylu życia

c) Nauczyciele

- poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie wspierania zdrowego rozwoju psychicznego uczniów,
- zaktywizowanie nauczycieli na rzecz podejmowania oddziaływań o charakterze profilaktycznym,
- udoskonalenie współpracy pomiędzy różnymi grupami społeczności szkolnej.

V . Plan działań profilaktycznych

CELE	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN RELIZACJI
I. Zapobieganie problemom adaptacji uczniów klas pierwszych	<ul style="list-style-type: none"> * stwarzanie uczniom warunków umożliwiających wzajemne poznanie *pomoc w identyfikacji z grupą, tworzenie klimatu zaufania i akceptacji *propagowanie pozytywnych postaw i zachowań wobec osób z dysfunkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> *zajęcia warsztatowe integracyjno-adaptacyjne * okres ochronny bez ocen niedostatecznych *godziny wychowawcze *wycieczki klasowe *ankieta na temat przebiegu adaptacji do warunków szkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> *wychowawcy *nauczyciele *pedagog szkolny *uczniowie 	<p>Wrzesień/ Październik</p> <p>Koniec I semestru (ankieta)</p>
II. Przeciwdziałanie problemom związanym z integracją na różnych poziomach nauki w szkole	<ul style="list-style-type: none"> *zintegrowanie zespołów klasowych *uświadomienie ról społecznych, np. rola lidera *uświadomienie odpowiedzialności za atmosferę w zespole klasowym *wskazanie możliwości pracy nad sobą, zdobywania praktycznych umiejętności nawiązywania satysfakcjonujących relacji z innymi 	<ul style="list-style-type: none"> *zajęcia warsztatowe *godziny wychowawcze *imprezy klasowe *badania diagnostyczne *zajęcia warsztatowe *treningi *indywidualne konsultacje 	<ul style="list-style-type: none"> *wychowawcy, *pedagog szkolny *uczniowie 	Cały rok wg potrzeb
III. Zapobieganie trudnościom i niepowodzeniom szkolnym	<ul style="list-style-type: none"> *systematyczna kontrola i omawianie wyników nauczania, postępów w nauce *kształtowanie właściwych cech charakteru: pracowitość, skłonność systematyczność, do śmiałych rozwiązań *wskazywanie praktycznych umiejętności zdobywania i korzystania z wiedzy *wskazanie możliwości kompensowania deficytów rozwojowych *rozpoznawanie przyczyn niepowodzeń i trudności szkolnych (propozycje rozwiązań) 	<ul style="list-style-type: none"> *zajęcia grupowe/indywidualne np. technik sprawnego uczenia się *godziny wychowawcze *pogadanki / referaty *konsultacje z pedagogiem szkolnym wychowawców, uczniów, rodziców, nauczycieli *indywidualne konsultacje 	<ul style="list-style-type: none"> *pedagog szkolny *wychowawcy *nauczyciela 	Cały rok wg potrzeb

	<ul style="list-style-type: none"> *propagowanie wiedzy nt. pracy umysłowej (np. higiena pracy umysłowej oraz technik sprawnego uczenia się) *kontrolowanie frekwencji uczniów, rozpoznawanie przyczyn nieobecności w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> *badania diagnostyczne przyczyn niepowodzeń szkolnych *pomoc koleżeńska *rozmowa z uczniem 	<ul style="list-style-type: none"> *pedagog, kierowanie uczniów na badania do PP-P *uczniowie *wychowawcy *nauczyciele 	<p>Na koniec semestru Cały rok</p>
<p>IV. Doskonalenie komunikacji interpersonalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> *uświadomienie uczniom istoty procesu komunikacji oraz przyczyn zakłóceń * doskonalenie umiejętności związanych z nawiązywaniem kontaktów interpersonalnych, uważnym słuchaniem i komunikowaniem, zrozumieniem * nabywanie i/ lub doskonalenie umiejętności negocjacji, dyskusji *nabywanie umiejętności rozpoznawania dobrych i złych emocji, panowania nad emocjami *psychoedukacja, zmiana przekonań i postaw na temat funkcjonowania w grupie 	<ul style="list-style-type: none"> *zajęcia warsztatowe nt. komunikacji interpersonalnej (na różnych poziomach) *gry i zabawy dydaktyczne *indywidualne rozmowy z pedagogiem szkolnym lub wychowawcą *zajęcia warsztatowe *treningi *indywidualne konsultacje 	<ul style="list-style-type: none"> *pedagog *wychowawcy *nauczyciele 	<p>Cały rok</p> <p>I semestr wg potrzeb</p>
<p>V. Zapobieganie problemom związanym z okresem dorastania</p>	<ul style="list-style-type: none"> *nabycie umiejętności określania własnej tożsamości *kształtowanie samoświadomości własnych potrzeb, wartości, możliwości i celów życiowych *nauczenie planowania i realizacji zadań zmierzających do odpowiedzi na pytanie; jaki chciałbym być. *uwrażliwienie młodzieży na potrzeby drugiego człowieka; umiejętność *rozpoznawania objawów kryzysu *przeprowadzenie pedagogizacji rodziców nt. zagrożeń okresu dojrzewania *nabywanie umiejętności rozpoznawania i werbalizowania własnych stanów 	<ul style="list-style-type: none"> *zajęcia warsztatowe nt. samopoznania (kl. IV i kl. I) *realizacja w treściach programowych i na gddw indywidualne rozmowy z uczniami (kryzys tożsamości) *pogadanka *zajęcia warsztatowe *konsultacje indywidualne *Zajęcia pozalekcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> *uczniowie *wychowawcy klas *pedagog szkolny *psycholog <ul style="list-style-type: none"> *Nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne 	<p>Cały rok wg potrzeb</p> <p>cały rok</p>

	emocjonalnych, *wyrażanie siebie za pomocą środków artystycznego wyrazu (działania teatralne, plastyczne, fotografia)			
VI. Zapobieganie (przeciwdziałanie) zjawiskom przemocy	<ul style="list-style-type: none"> *zdiagnozowanie skali zjawiska *wzmocnienie poczucia własnej wartości *uświadomienie potrzeby poszanowania godności innych *nabywanie zachowań asertywnych *rozwijanie empatii i zrozumienia *zapobieganie mobbingowi *uświadomienie potrzeby samodoskonalenia się i poczucia sprawstwa * uświadamianie zagrożeń płynących z cyberprzestrzeni ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska przemocy *uświadomienie oczekiwań społecznych i potrzeby spełniania ich *uświadomienie rodzicom przyczyn agresji i przemocy wśród młodzieży oraz konieczne przeciwdziałanie tym zjawiskom 	<ul style="list-style-type: none"> *ankieta diagnostyczna, wywiad/obserwacja *realizacja treści w ramach gddw *konsultacje indywidualne *zajęcia warsztatowe *spotkania młodzieży z przedstawicielami Komendy Powiatowej 	<ul style="list-style-type: none"> *pedagog szkolny *wychowawcy *nauczyciele 	Cały rok
VII. Radzenie sobie ze stresem	<ul style="list-style-type: none"> *zrozumienie istoty i przyczyn stresu(np. podstawowe Wiadomości o stresie, skutki przeciążenia stresem, zmiana sposobu myślenia) *kształtowanie u uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych, umiejętność redukcji stresu doraźnego i długotrwałego *kształtowanie umiejętności zapobiegania niekorzystnym skutkom stresu 	<ul style="list-style-type: none"> * zajęcia warsztatowe nt. Jak sobie radzić ze stresem? (kl. I i kl.IV) * realizacja treści w ramach gddw * rozmowy indywidualne uczniów z pedagogiem szkolnym lub wychowawcą * interwencje kryzysowe *treningi *indywidualne konsultacje 	<ul style="list-style-type: none"> *Pedagog *nauczyciele 	Cały rok wg potrzeb

	<ul style="list-style-type: none"> *nauka podstawowych umiejętności relaksu *postępowanie w sytuacjach kryzysowych: zadaniowy i emocjonalny styl funkcjonowania 			
VIII. Profilaktyka uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> *zdiagnozowanie skali zjawiska wśród młodzieży szkolnej *uświadomienie rodzicom skali zjawiska *dostarczanie wiedzy nt. mechanizmów uzależnień (alkohol, narkotyki, dopalacze, tytoń i inne środki psychoaktywne) *uświadomienie uczniom negatywnego wpływu substancji psychotropowych na organizm i relacje interpersonalne, na funkcjonowanie w rodzinie/społeczeństwie *propagowanie wiedzy na temat przepisów prawa w związku z uzależnieniami * nauka zachowań asertywnych * upowszechnianie wśród uczniów informacji na temat przemocy (poza szkołą) * uświadomienie wszelkich uzależnień wynikających z zagrożeń współczesnego świata *pogłębianie przez nauczycieli wiedzy i nabywanie umiejętności związanych z uzależnieniami i ich profilaktyką * promowanie zdrowia *propagowanie wśród uczniów alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu * pomoc osobom uzależnionym *motywowanie do podjęcia terapii w 	<ul style="list-style-type: none"> *ankieta/raport *spotkanie i zapoznanie z raportem *spotkania z pedagogiem szkolnym/ew. zaproszonym specjalistą *warsztaty *gddw *akcje organizowane przez Samorząd uczniowski (np. Dzień bez papierosa) *spotkania z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji * wycieczki klasowe ;zajęcia pozalekcyjne *interwencja profilaktyczna 	<ul style="list-style-type: none"> *dyrektor *pedagog szkolny *wychowawcy *opiekun samorządu uczniowskiego *nauczyciele 	Cały rok

	przypadkach uczniów uzależnionych lub z grupy ryzyka	*kontakty ze specjalistami od uzależnień i odpowiednimi placówkami terapeutycznymi		
IX. Działania z zakresu wychowania prorodzinnego	<ul style="list-style-type: none"> *uświadomienie roli rodziny w interakcyjnym modelu funkcjonowania człowieka *uświadomienie opiekuńczo-wychowawczej roli rodziny *uświadomienie granic wolności, kontroli, stosunków między rodzicami i dziećmi * przeciwdziałanie przemocy w rodzinie * kształtowanie umiejętności porozumiewania się, rozwiązywania konfliktów * kształtowanie postawy akceptacji i tolerancji *kształtowanie odpowiedzialności za drugiego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> * w ramach lekcji religii * w ramach gddw 	<ul style="list-style-type: none"> *nauczyciel przedmiotu *wychowawcy, pedagog szkolny *inni specjaliści 	Cały rok
X. Działania w zakresie edukacji prozdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> *wyrabianie przekonania, że każdy jest odpowiedzialny za własne zdrowie i ma obowiązek dbać o nie *propagowanie zdrowego stylu życia *propagowanie aktywności fizycznej *zapoznanie uczniów z zasadami bezpieczeństwa w szkole i w czasie wypoczynku (wypadki, niepełnosprawność, itp.) *nabywanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej * zapobieganie chorobom w zależności od zapotrzebowania środowiska (z uwzględnieniem aktualnej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> *w ramach lekcji biologii, gddw (wykład, pogadanka, dyskusja, film, itp.) *pozalekcyjne zajęcia sportowe *gddw 	<ul style="list-style-type: none"> *nauczyciele biologii /wychowawcy *Wg harmonogramu działań planu wychowawczego *nauczyciele wychowania fizycznego 	Cały rok W/g harmonogramu

	<p>epidemiologicznej) * zapobieganie nowotworom *zapobieganie HIV/AIDS *zapobieganie innym przewlekłym chorobom (np. choroby skóry, cukrzyca, choroby wzroku, płuc, wątroby itp.) *propagowanie zagadnień z zakresu ekologii</p>	<p>*”Sprzątanie Świata” apel z okazji Dnia Ziemi</p>		
<p>XI. Działania skierowane do rodziców, opiekunów</p>	<p>*Informowanie rodziców o pracach szkoły *Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole *Współpraca z rodzicami * Pedagogizacja rodziców</p>	<p>*Zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły (w tym z wewnątrzszkolnym ocenianiem), Programem Wychowawczym, Programem Profilaktycznym, *Organizacja Dni Otwartych Szkoły.</p> <p>*Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na zebraniach rodzicielskich, *Indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą, *Indywidualne spotkania rodziców z pedagogiem, *Pisma informujące o obniżonej frekwencji, *Indywidualne rozmowy rodziców z dyrektorem szkoły * Pomoc rodziców w organizowaniu imprez szkolnych, *Systematyczna współpraca z Radą Rodziców *Spotkania ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką,</p>	<p>*dyrektor *pedagog *wychowawcy klas</p>	<p>Cały rok</p>

XII Działania skierowane do nauczycieli	<ul style="list-style-type: none"> * Propagowanie kursów i szkoleń * Organizowanie wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego * Propagowanie literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> * Informowanie nauczycieli o kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych poza szkołą. * Organizowanie szkoleń i warsztatów dla Rady Pedagogicznej na terenie szkoły. * Pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> * dyrektor * pedagog * zaproszeni specjaliści 	Cały rok
--	--	---	---	----------

VI. EWALUACJA PROGRAMU.

Cel ogólny ewaluacji:

Podniesienie efektywności pracy szkoły.

Cel szczegółowy:

Wprowadzenie zmian do kolejnych edycji działań na podstawie wniosków z ewaluacji.

Obiekt ewaluacji	Pytania kluczowe	Kryteria ewaluacji	Metody	Próba	Monitorowanie
Funkcjonowanie programu profilaktyki.	*Czy program profilaktyki uwzględnia przepisy prawa oświatowego?	Zgodność z przepisami obowiązującymi w oświacie	Analiza dokumentów		dyrektor
	*Jaka jest znajomość programu profilaktyki?	Znajomość programu profilaktyki.	Ankieta	Wszyscy uczniowie i uczestnicy programu	pedagog
	* Czy główne założenia programu są akceptowane przez wszystkich zainteresowanych uczniów, nauczycieli i rodziców?	Realizacja założonych w programie celów.	Ankieta	Uczniowie, nauczyciele, rodzice	dyrektor, pedagog
	*Czy i w jaki sposób są realizowane założone w programie cele?	Adekwatność założeń programu do potrzeb i oczekiwań.	Obserwacja, analiza dokumentów		dyrektor

*W jaki sposób program wpływa na rozwój ucznia w sferze psychofizycznej i aksjologicznej?	Adekwatność założeń programu do potrzeb i oczekiwań.	Obserwacja, wywiad		Wszyscy nauczyciele i wychowawcy
* Czy uczniowie mają podstawową wiedzę dotyczącą skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających?	Posiadanie przez uczniów wiedzy dotyczącej skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających.	Ankieta	Wszyscy uczniowie	Wychowawcy
*Czy uczniowie potrafią powstrzymać się od używania w/w środków? Jeśli zaś wcześniej systematycznie ich używali, to czy teraz używają ich mniej?	Nabycie prawidłowych postaw wobec używania środków odurzających.	Obserwacja, ankieta	Wszyscy uczniowie	Wychowawcy, wszyscy pracownicy szkoły
*Czy uczniowie mają konstruktywne sposoby wyrażania emocji i uczuć?	Stosowanie przez uczniów konstruktywnych sposobów wyrażania emocji i uczuć.	obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wychowawcy, wszyscy pracownicy szkoły
*Czy uczniowie mają wykształconą postawę akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań ludzi?	Posiadanie przez uczniów postawy akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi.	wywiad	Wszyscy uczniowie	Pedagog wychowawcy
* Czy uczniowie mają wykształcone postawy szacunku dla mienia własnego, cudzego i społecznego?	Szanowanie przez uczniów mienia własnego, cudzego i społecznego.	Obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wszyscy nauczyciele

*Czy poprawiła się frekwencja uczniów w szkole?	Wyższa frekwencja na zajęciach lekcyjnych. Samokontrola, praca nad sobą, zwiększenie motywacji do pracy	Obliczanie frekwencji	Wszyscy uczniowie	nauczyciele i Wychowawcy klas
*Czy uczniowie nie używają wulgaryzmów bądź używają ich mniej?	Posługiwanie się przez młodzież poprawną polszczyzną.	Obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły
*Czy uczniowie mają wiedzę na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań?	Uczniowie wiedzą jak radzić sobie w stresujących sytuacjach.	Rozmowa	Uczniowie klas pierwszych oraz maturalnych	Pedagog szkolny
*Czy uczniowie zdobyli wiedzę na temat „Jak rozmawiać, konstruktywnie rozwiązywać problemy”	Znajomość sposobów komunikacji, oraz technik komunikowania się”	Ankieta	Uczniowie	Pedagog szkolny